

بررسی سواد اطلاعاتی معلمان

پروین قاسمی^۱، علیرضا نوروزی^۲*

تاریخ دریافت ۱۳۹۴/۱۰/۲ تاریخ پذیرش ۹۴/۱۲/۲۵

چکیده

هدف: این پژوهش، با هدف بررسی وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار، اجراء شده است. در این پژوهش، آشنایی و استفاده معلمان از منابع اطلاعاتی و همچنین مهارت آنان در ارزیابی مفید بودن منابع بازیابی شده، مورد مطالعه قرار گرفته است. نتایج این پژوهش می‌تواند در بهبود فعالیت‌های سازمان آموزش و پرورش مؤثر باشد.

روش: روش پژوهش از نوع پیمایشی توصیفی - تحلیلی است. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه (DAS) شامل ۵۵ سؤال برحسب پنج استاندارد سواد اطلاعاتی بوده است. برای تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی پیرسون و t مستقل و آنوا استفاده شده است.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که وضعیت سواد اطلاعاتی جامعه مورد پژوهش پایین‌تر از حد متوسط است و این بیانگر قبول فرضیه اصلی پژوهش (سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار پایین‌تر از حد متوسط) است. با توجه به نتایج به دست آمده بین سن، سابقه کار و جنسیت معلمان با سواد اطلاعاتی آنان رابطه معناداری وجود نداشت؛ اما با توجه به یافته‌های پژوهش بین مدرک تحصیلی معلمان و سواد اطلاعاتی آنان رابطه معناداری وجود داشت.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر، وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار پایین‌تر از حد متوسط است.

واژه‌های کلیدی: سواد اطلاعاتی، معلمان، آموزش و پرورش، شهرستان بيله‌سوار

^۱. کارشناسی ارشد، گرایش مدیریت اطلاعات، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران. parvin.ghassemi@ut.ac.ir

^۲. استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران. noruzi@ut.ac.ir

مقدمه

عصر اطلاعات یا عصر جامعه دانایی، نتیجه گذر بشر از عصر صنعتی و ورود به هزاره سوم است (عباسی، ۱۳۹۱). بنابراین، نسبت به آنچه که در گذشته مرسوم بوده آموزش متفاوتی را طلب می‌کند. پیشرفت‌های نوین در فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات به طور فزاینده‌ای آموزش را تحت تأثیر قرار داده، راهبردها و روش‌های آن را دگرگون ساخته و همه ابعاد زندگی را دچار دگرگونی کرده است (عطاران، ۱۳۸۳).

با توجه به اینکه عصر حاضر، عصر اطلاعات و ارتباطات شناخته شده است؛ امکان استفاده از اطلاعات، نیازمند درک دقیقی از چگونگی دریافت، ارزیابی و کاربرد این اطلاعات به همراه مهارت‌های سواد اطلاعاتی است (عباسی، ۱۳۹۱). می‌توان گفت که امروزه مسیرهای دستیابی به اطلاعات از حالت سنتی خارج شده و وارد عرصه‌های نوینی گردیده که بدون شک راه ورود به این عصر، داشتن سواد و مهارت‌های لازم در حوزه فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات است.

جامعه قرن بیست و یکم جامعه‌ای یادگیرنده است که ادامه بقاء در چنین جامعه‌ای مجهز شدن به ابزارهای یادگیری است و هسته سازنده این جامعه را «سواد اطلاعاتی»^۱ می‌دانند (قاسمی و همکاران، ۱۳۸۶). منظور از سواد اطلاعاتی، مجموعه قابلیت‌ها و توانایی‌های یک فرد در درک این مسئله که چه زمانی به وجود اطلاعات نیاز است و چه زمانی نیست و همچنین توانایی جایی، ارزیابی و استفاده مؤثر از اطلاعات مورد نیاز است (نظری، ۱۳۸۴). به عبارت ساده‌تر، سواد اطلاعاتی کلید یادگیری مادام‌العمر است (زمانی، ۱۳۸۲). علاوه بر این، ارتقای سطح سواد اطلاعاتی، نقش بسزایی در ایجاد فرهنگ اطلاعاتی، بهره‌گیری صحیح از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات و در نهایت، افزایش سواد ملی ایفا می‌کند (خالقی، ۱۳۸۹).

برای آماده کردن نسل جدید، جهت‌سازی با نیازهای روزافزون جامعه اطلاعاتی در دنیای دیجیتالی و مجازی، مدارس و مراکز آموزشی بایستی فرصت‌های کسب مهارت‌های پردازش اطلاعات و نگرش مناسب استفاده از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات را برای یادگیرندگان ایجاد کنند که در این خصوص، مهارت‌های سواد اطلاعاتی، این دانش و نگرش را فراهم می‌سازند (کونگ^۲، ۲۰۰۹).

^۱ Information literacy

^۲ Kong

بیان مسئله

نظام آموزش و پرورش همواره نقش و جایگاه ویژه‌ای در رشد و پیشرفت جامعه بشری داشته است و امروزه هم مقام مهم و روزافزونی در تنظیم سیاست‌های ملی و جهانی دارد (شعاری‌نژاد، ۱۳۸۳). در سازمان آموزش و پرورش نقش مدیران و معلمان برای به کارگیری بهترین تجربیات، بهترین منابع اطلاعاتی و بهترین محیط در محقق شدن امر آموزش و یادگیری واضح و بسیار مهم است. در این میان، فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات به خودی خود نمی‌توانند موجب افزایش کیفیت آموزش و یادگیری شوند و امکان استفاده از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات در حد ساده و ناچیز، بدون هدف منجر به اتلاف وقت دانش‌آموزان خواهد شد. اینجاست که دست‌اندرکاران آموزش و پرورش با کسب صلاحیت و مهارت در این زمینه نه تنها عاملی برای پیشرفت دانش‌آموزان می‌شوند، بلکه سطح یادگیری آن‌ها را نیز افزایش می‌دهند (ملکی پور، ۱۳۹۲).

آموزش و پرورش را می‌توان زیربنایی‌ترین و مهمترین نهاد هر جامعه‌ای به شمار آورد. زیرا فردای هر جامعه و کشوری توسط نظام آموزش و پرورش آن رقم زده می‌شود. همان‌گونه که در روایات دینی و آثار علمی هم آمده است، فراگیری مطالب در کودکی و نوجوانی همانند حکاکی بر سنگ است. بنابراین، برای ارتقای سطح سواد اطلاعاتی و سواد دیجیتالی جامعه بایستی از مدارس و آموزشگاه‌ها شروع کرد تا افراد از کودکی و نوجوانی به آموزش صحیح استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات آشنا شوند؛ که این امر مستلزم داشتن سواد اطلاعاتی معلمان است تا بتوانند در جامعه کنونی دانش‌آموزان باسواد اطلاعاتی پرورش دهند.

از آنجا که سواد اطلاعاتی یکی از مشخصه‌های بارز جامعه اطلاعاتی است. بنابراین، در این پژوهش سواد اطلاعاتی معلمان بررسی شده است تا بر اساس نتایج آن، اقدامات لازم برای پیشبرد اهداف آموزش و پرورش در خصوص آموزش مهارت‌های سواد اطلاعاتی به معلمان، به منظور پرورش دانش‌آموزان باسواد اطلاعاتی صورت گیرد.

سواد اطلاعاتی یا قابلیت دستیابی و استفاده از اطلاعات، از اساسی‌ترین برنامه‌های آموزشی به افراد است. به منظور شناسایی تسهیلات مهارت‌های سواد اطلاعاتی استانداردهای زیر معرفی می‌شوند:

۱. توانایی تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات
 ۲. توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات
 ۳. توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات
 ۴. توانایی کاربرد هدف‌مند اطلاعات
 ۵. توانایی درک موارد حقوقی و اقتصادی کاربرد اطلاعات (سان ۱، ۲۰۰۲).
- هدف اصلی این پژوهش «تعیین وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار» است. در این پژوهش تعریفی که از معلمان مد نظر است، تمامی معلمانی است که به صورت رسمی نیروی سازمان آموزش و پرورش شهرستان بيله‌سوار بوده و در مدارس دولتی مشغول به کار هستند.

پیشینه پژوهش

در داخل و خارج از کشور پژوهش‌های متعددی در زمینه سواد اطلاعاتی در حوزه‌های مختلف انجام شده است که در اینجا برخی از جدیدترین و مرتبط‌ترین آن‌ها در زمینه سواد اطلاعاتی معلمان، دبیران، مدرسان، دانش‌آموزان، و دانشجویان آورده شده است.

نظری پور (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان «بررسی وضعیت سواد اطلاعاتی معلم‌های دوره اول متوسطه شهرستان الشتر ۹۴-۱۳۹۳» به این نتیجه رسید که بین جنسیت، سن، مدرک تحصیلی، سابقه تدریس معلم‌ها با میزان سواد اطلاعاتی رابطه معناداری وجود دارد. به طوری که از نظر جنسیت، معلم‌های مرد نسبت به زن، از لحاظ سن، معلم‌های با سن کمتر، از نظر مدرک تحصیلی، معلم‌های دارای مدرک کارشناسی ارشد و از نظر سابقه تدریس، معلم‌های دارای سابقه تدریس کمتر، از سطح سواد اطلاعاتی بالاتری برخوردار بودند. همچنین میانگین نمرات سواد اطلاعاتی معلم‌ها، پایین‌تر از حد مطلوب بود.

فیضی (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان «وضعیت سواد اطلاعاتی دبیران دبیرستان‌های عادی و

¹ Sun

هوشمند مقطع دوم متوسطه شهر کاشان» به این نتایج رسید که میزان سواد اطلاعاتی معلمان مدارس عادی و هوشمند بالاتر از حد متوسط است و لازم است معلمان و دست‌اندرکاران امر آموزش به عوامل مؤثر در افزایش سواد اطلاعاتی به عنوان یک قابلیت اساسی توجه ویژه نمایند.

ملکی‌پور (۱۳۹۲) در پژوهش خود «بررسی وضعیت استانداردهای سواد اطلاعاتی در بین فرهنگیان شهرستان دهلران» به این نتایج دست یافت که به طور کلی وضعیت استانداردهای سواد اطلاعاتی در بین فرهنگیان شهرستان دهلران در حد مطلوبی قرار ندارد.

عباسی (۱۳۹۱) در پژوهش خود با عنوان «بررسی وضعیت سواد اطلاعاتی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحدهای منطقه یک» نشان داد که وضعیت سواد اطلاعاتی اعضای هیأت علمی در شاخص در سطح متوسط ICCS در شاخص ICDL در سطح بالای متوسط می‌باشد. همچنین میزان آشنایی و مهارت اعضای هیأت علمی در استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی کمتر از متوسط است.

زاهد بابلان و رجبی (۱۳۹۰) در «بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان» به این نتایج دست یافته‌اند که بر اساس یافته‌های پژوهش میانگین سواد اطلاعاتی دانشجویان در پنج استاندارد اندازه‌گیری شده بالاتر از میزان متوسط است.

سلیمان دهکردی (۱۳۸۹) در پژوهشی با عنوان «بررسی سواد اطلاعاتی دانش‌آموزان مراکز پیش‌دانشگاهی شهر اصفهان و ارائه راهکارهایی جهت بهبود وضعیت آن‌ها» نتایج نهایی پژوهش نشان داد که سواد اطلاعاتی دانش‌آموزان مراکز پیش‌دانشگاهی شهر اصفهان بیش از سطح متوسط است و همچنین بین سواد اطلاعاتی دانش‌آموزان بر حسب رشته تحصیلی و نوع مدرسه تفاوت معناداری وجود دارد.

امیری (۱۳۸۸) در پژوهشی با عنوان «تحلیل سواد اطلاعاتی دانشجویان تکمیلی دانشگاه شهرکرد» به این نتایج رسید که دانشجویان تکمیلی دانشگاه شهرکرد از سواد اطلاعاتی بالاتر از حد متوسط برخوردار هستند و طبق آزمون از بین دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهرکرد رابطه معناداری وجود دارد.

استورکسدیک^۱ (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان «سواد اطلاعاتی انتقادی به عنوان مهارت هسته برای یادگیری مادام‌العمر STEM در قرن ۲۱: تعمق بر تمایل و امکان‌پذیری گسترده آموزش

¹ Storksdieck

رسانه‌های علم» به این نتیجه دست یافت که «آموزش رسانه‌های علم»^۱ بخشی جدایی‌ناپذیر از آموزش رسمی و غیر رسمی علم است. آموزش رسانه‌های علم برای رسیدن به دو هدف است: اول، به یادگیرندگان اجازه می‌دهد به ارزیابی انتقادی رسانه‌ها به عنوان منبع اطلاعات علمی با درک زمینه‌های اجتماعی-اقتصادی و اجتماعی-فرهنگی که چگونه و چرا اخبار و رسانه‌های سرگرم‌کننده ایجاد شده‌اند، پردازند؛ و دوم، از رسانه‌ها به عنوان یک منبع مشروع و مولد برای آموزش و یادگیری علم استفاده کنند. وی بر این باور است که آموزش رسانه‌های علم به عنوان جزء جدایی‌ناپذیر از آموزش STEM غیرواقعی است؛ و به جای آن مفهوم اعم سواد اطلاعاتی به عنوان مهارت‌های یادگیرندگان قرن بیست و یکم خیلی آسان‌تر و سریع‌تر به نتیجه می‌رسد.

زو و چن (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان «بررسی اثر سواد اطلاعاتی معلمان بر آموزش یکپارچه فناوری اطلاعات و تدریس اثربخش» به نتایج زیر دست یافتند: ۱. سواد اطلاعاتی اثرات مثبت قابل توجهی بر آموزش یکپارچه فناوری اطلاعات نشان می‌دهد. ۲. آموزش یکپارچه فناوری اطلاعات اثرات مثبت قابل ملاحظه‌ای بر تدریس نشان می‌دهد. ۳. سواد اطلاعاتی تأثیر مثبت قابل توجهی بر اثربخشی تدریس دارد. با توجه به نتایج به دست آمده پیشنهاد شده که به معلمان کمک شود تا اثربخشی تدریس خود را با به کارگیری تجهیزات فناوری اطلاعات در امور و فرآیند تدریس ارتقاء بخشیده و سواد اطلاعاتی خود را نیز افزایش دهند.

کیم و شومیکر^۳ (۲۰۱۵) در پژوهشی با عنوان «برداشت دانشجوی، کتابدار، و معلم از آموزش و مهارت‌های سواد اطلاعاتی در یک برنامه تجربه سال اول: یک مطالعه موردی» نشان دادند که تفاوت‌های قابل توجهی در رابطه با نقش مخاطب (معلم، کتابدار و دانشجوی) و همچنین دوره آموزشی مشارکت شده توسط مخاطب وجود دارد. دانشجویانی که به طور منظم و مداوم در یک دوره آموزش سواد اطلاعاتی شرکت کرده بودند، تمایل داشتند که اثربخشی، اهمیت و تأثیر آموزش سواد اطلاعاتی را ارزیابی و بیان نمایند؛ و مهارت‌های سواد اطلاعاتی آنان بالاتر از دانشجویانی بود که در یک دوره سواد اطلاعاتی متناقض و به طور نامنظم شرکت کرده بودند. نمرات دانشجویان با مهارت‌های سواد اطلاعاتی خود ارزیابی و رتبه‌بندی شده آنان در هر دو دوره رابطه مثبت داشت. علاوه بر این، دانشجویان مهارت‌های سواد اطلاعاتی خودشان را بالاتر ارزیابی

¹ Science media education (SME)

² Xu & Chen

³ Kim & Shumaker

و رتبه‌بندی کرده بودند؛ و اهمیت و تأثیر آموزش سواد اطلاعاتی را کمتر از کتابداران یا مربیان رتبه‌بندی کرده بودند.

تیومزیک^۱ (۲۰۱۳) در پژوهشی به «بررسی وضعیت آموزش سواد اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه تایلند» از نظر الگوهای تدریس، جزئیات دوره و محتوا، روش تدریس و یادگیری، ارزیابی یادگیری و نقش کتابخانه‌ها در آموزش سواد اطلاعاتی دانشجویان پرداخت. نتایج نشان داد که ۷۰ درصد این دوره‌ها با استانداردهای سواد اطلاعاتی مطابقت دارد.

مادیر^۲ (۲۰۱۲) در پژوهش خود با عنوان «تبدیل دانشجویان به دانش‌پژوهان: ایجاد قابلیت‌های سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی از طریق برقراری ارتباط پژوهشی» پیشنهاد کرده است که یکی از راه‌های توسعه این قابلیت‌ها برای دانشجویان دانشگاه‌ها این است که به طور فعالانه و از طریق تولید اطلاعات و توزیع پژوهش‌های خود در فرآیند ارتباطات علمی درگیر شوند و دیگران از طریق یک مخزن سازمانی دیجیتال به تولیدات علمی آن‌ها دسترسی داشته باشند.

تریون^۳ (۲۰۰۹) در پژوهشی به «ارزیابی سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان زبان فرانسه در کشور در کشور بلژیک» پرداخت و نشان داد که دانشجویان پیشین، از نظر سواد اطلاعاتی در سطح ضعیفی قرار دارند.

کیننگیر^۴ (۲۰۰۷) تأثیر برنامه‌های آموزشی در خصوص مهارت‌های بازیابی اطلاعات را بر جامعه مؤسسات پژوهشی و دانشگاهی اوگاندا مورد پژوهش قرار داد. وی چنین نتیجه‌گیری کرده است که در دسترس بودن اطلاعات ضرورتاً به معنای استفاده واقعی از آن‌ها نیست و این یعنی اینکه پژوهشگران یا از وجود منابع بی‌اطلاع هستند یا نمی‌دانند چگونه باید از آن‌ها استفاده کرد. بنابراین آموختن مهارت‌های سواد اطلاعاتی را بسیار حیاتی دانسته است.

در مجموع، می‌توان گفت که پژوهش‌ها و مطالعات گوناگون در خصوص سواد اطلاعاتی اقشار مختلف جامعه (کتابداران، مدرسان، دانشجویان، فرهنگیان، معلمان، دبیران، و دانش‌آموزان) یافته‌ها و نتایج متفاوت و متنوعی را نشان می‌دهند که در قسمت بحث مورد بررسی قرار می‌گیرند.

¹ Tuasmuk

² Mader

³ Thirion

⁴ Kinengyere

اهمیت و ضرورت پژوهش

امروزه با حجم روزافزون اطلاعات و به تعبیری با انفجار اطلاعات رو به رو هستیم است. بدیهی است دسترسی به اطلاعات مورد نیاز از میان انبوه اطلاعات موجود، خود مهارت‌های خاصی را می‌طلبد که به سواد اطلاعاتی تعبیر شده است. کسانی که فاقد این توانایی‌ها باشند پیوسته در اقیانوس عظیم اطلاعات سر در گم هستند (بردستانی، ۱۳۸۳). این امر در سال‌های اخیر در تمامی کشورها مورد توجه ویژه قرار گرفته و چند سالی است که در کشور ما نیز کانون توجه شده است (صیفوری، ۱۳۹۰). با توجه به اینکه پژوهش‌های اندکی در زمینه سواد اطلاعاتی معلمان در کشور صورت گرفته است و از سوی دیگر معلمان نقش مهمی در آموزش و پرورش دانش‌آموزان دارند، در نتیجه پژوهشگران حاضر در صدد انجام پژوهش حاضر برآمده و امید است نتایج پژوهش برای ارائه راهکارهای مؤثر برای سازمان آموزش و پرورش باشد.

پرسش‌های اساسی پژوهش

۱. وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار در شناخت ماهیت و وسعت اطلاعات در چه حدی است؟
۲. وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار در دسترسی به اطلاعات مورد نیاز و کارا در چه حدی است؟
۳. وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار در ارزشیابی نقادانه اطلاعات در چه حدی است؟
۴. وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار در استفاده از اطلاعات به منظور رسیدن به هدف خاصی در چه حدی است؟
۵. وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار در آگاهی از موارد حقوقی، اقتصادی مربوط به دسترسی و استفاده از اطلاعات در چه حدی است؟

فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اصلی

سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار پایین‌تر از حد متوسط است.

فرضیه‌های فرعی

۱. بین وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان شهر بيله‌سوار و جنسیت آن‌ها تفاوت وجود دارد.
۲. بین سواد اطلاعاتی معلمان شهر بيله‌سوار بر اساس نوع مدرک تحصیلی تفاوت وجود دارد.
۳. سن بر سواد اطلاعاتی معلمان شهر بيله‌سوار تأثیر دارد.
۴. سابقه کار بر سواد اطلاعاتی معلمان شهر بيله‌سوار تأثیر دارد.

روش پژوهش

این پژوهش کاربردی بوده و از نوع پژوهش پیمایشی و توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری در این پژوهش کلیه معلمان شاغل در سازمان آموزش و پرورش (رسمی) شهرستان بيله‌سوار در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ به تعداد ۵۰۸ نفر بود ($N=508$). حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان به تعداد ۲۱۸ نفر تعیین شد و با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای ۹۳ نفر زن و ۱۲۵ نفر مرد انتخاب گردید. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه «سنجش سواد اطلاعاتی DAS» (داورپناه و سیامک، ۱۳۸۷). می‌باشد. پرسشنامه شامل دو بخش اطلاعات جمعیت‌شناختی و سنجش سواد اطلاعاتی است. در بخش دوم پرسشنامه ۵۵ سؤالی، پنج استاندارد را در بر دارد که به وسیله آن سواد

اطلاعاتی معلمان سنجیده می‌شود. سؤالات به صورت چند گزینه‌ای بود و پاسخ‌دهندگان می‌توانستند برای برخی سؤالات، بیش از یک گزینه انتخاب نمایند. نمره کل سواد اطلاعاتی مربوط به پرسشنامه (DAS)، ۸۷ و نقطه ۵۰ درصد آن ۴۳/۵ است. روایی ابزار با توجه به نظر متخصصان و پژوهشگران پیشین برای نمونه (خالقی، ۱۳۸۹) تأیید شده است. در پژوهش خالقی (۱۳۸۹) برای سنجش پایایی، ضریب آلفای کرونباخ به دست آمده ۰/۸۶ بوده است که نشان دهنده پایایی مطلوب است. در پژوهش حاضر برای محاسبه ضریب پایایی مجدداً از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد و عدد ۰/۶۹ به دست آمد که نشان دهنده پایایی متوسط است.

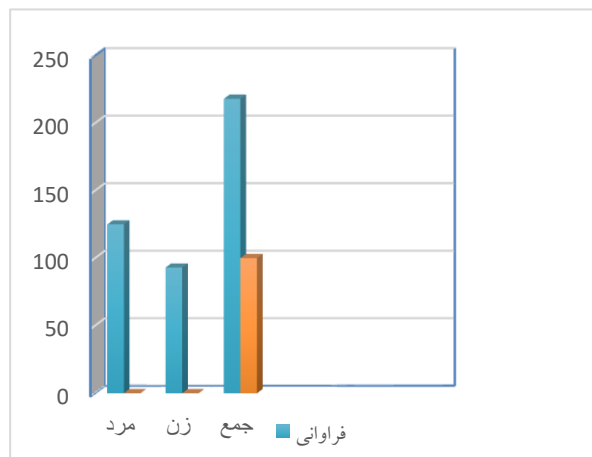
تجزیه و تحلیل یافته‌ها

برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده از آمار توصیفی برای بررسی متغیرهای جمعیت‌شناختی پژوهشی شامل رشته سابقه کاری، سن و... استفاده شد. پس از آن مطابق فرضیه‌های در نظر گرفته شده، و برای میانگین نمرات استانداردها از اکسل ۲۰۱۳، برای بررسی تحلیل از نرم‌افزار اسپاس ۲۰ و آزمون‌هایی نظیر پیرسون جهت تحلیل همبستگی و t دو گروه و تحلیل واریانس استفاده شده است.

یافته‌های توصیفی

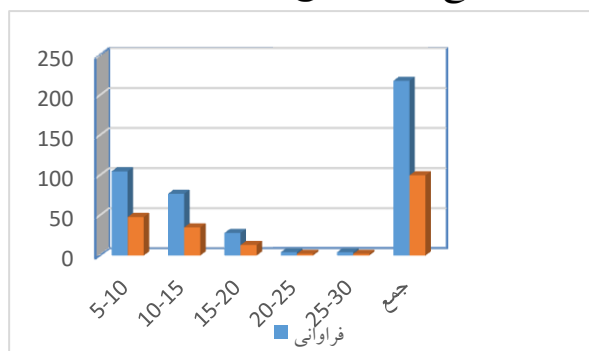
بر اساس نمودار ۱، ۴۲/۶۶ درصد از پاسخ‌گویان با کمترین فراوانی زن و ۵۷/۳۳ درصد پاسخ‌گویان با بیشترین فراوانی مرد بودند.

نمودار ۱. توزیع فراوانی پاسخ‌گویان بر حسب جنسیت

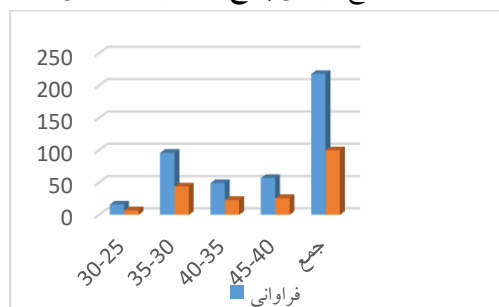
بر اساس نمودار ۲، دو درصد پاسخ‌گویان با کمترین فراوانی ۲۵ تا ۳۰ سال سابقه کار داشتند و ۴۸ درصد پاسخ‌گویان با بیشترین فراوانی ۵ تا ۱۰ سال سابقه کار دارند.

نمودار ۲. توزیع فراوانی پاسخ‌گویان بر حسب سابقه کار

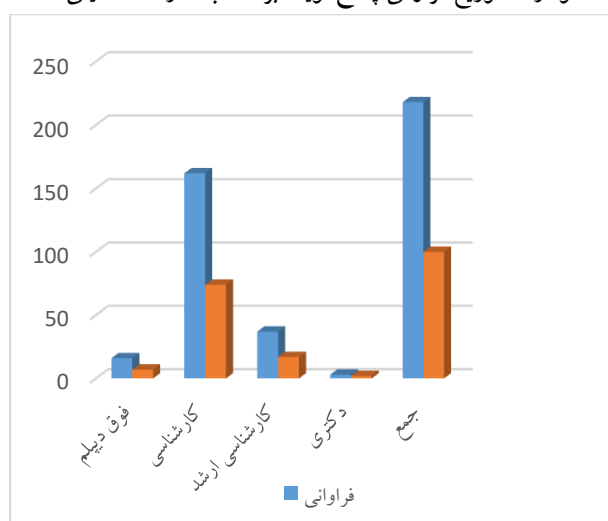
بر اساس نمودار ۳، هفت درصد پاسخ‌گویان با کمترین فراوانی ۲۵ تا ۳۰ سال سن دارند و ۴۴ درصد پاسخ‌گویان با بیشترین فراوانی ۳۰ تا ۳۵ سن داشتند.

نمودار ۳. توزیع فراوانی پاسخ‌گویان بر حسب سن

بر اساس نمودار ۴، دو درصد پاسخ‌گویان با کمترین فراوانی مدرک دکتری دارند و ۷۴ درصد پاسخ‌گویان با بیشترین فراوانی مدرک کارشناسی داشتند.

نمودار ۴. توزیع فراوانی پاسخ‌گویان بر حسب مدرک تحصیلی

یافته‌های استنباطی (تحلیل فرضیه‌ها)

جدول ۱. میانگین نمره سواد اطلاعاتی معلمان بر اساس استانداردهای سواد اطلاعاتی

نمره‌ها	استاندارد ۱	استاندارد ۲	استاندارد ۳	استاندارد ۴	استاندارد ۵	جمع
معلمان	۴/۵۴	۵/۶۷	۷/۴۴	۹/۴۱	۴/۳۶	۳۲/۷۴
پرسشنامه (DAS)	۱۴	۲۰	۱۸	۲۱	۱۴	۸۷

بر اساس اطلاعاتی که در جدول ۱ مشاهده می‌شود در زیر به پرسش‌های اساسی پاسخ داده می‌شود.

پرسش ۱. وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار در شناخت ماهیت و وسعت اطلاعات در چه حدی است؟

میانگین نمره معلمان در «استاندارد ۱» برابر $4/54$ است که نسبت به استانداردهای سواد اطلاعاتی برای «استاندارد ۱» یعنی نمره ۱۴ در سطح پایین‌تر از متوسط قرار دارد که بیانگر این است که وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار از نظر شناخت و ماهیت اطلاعات در حد پایین‌تری است.

پرسش ۲. وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار در دسترسی به اطلاعات مورد نیاز و کارا در چه حدی است؟

میانگین نمره معلمان در «استاندارد ۲» برابر $5/67$ است که نسبت به استانداردهای سواد اطلاعاتی برای «استاندارد ۲» یعنی نمره ۲۰ در سطح پایین‌تر از متوسط قرار دارد که بیانگر پایین بودن وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان در دسترسی به اطلاعات مورد نیاز و کارا می‌باشد.

پرسش ۳. وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار در ارزشیابی نقادانه اطلاعات در چه حدی است؟

میانگین نمره معلمان در «استاندارد ۳» برابر $7/44$ است که نسبت به استانداردهای سواد اطلاعاتی برای «استاندارد ۳» یعنی نمره ۱۸ در سطح پایین‌تر از متوسط قرار دارد که بیانگر این است که وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان در ارزشیابی نقادانه اطلاعات در حد پایین‌تری قرار دارد. پرسش ۴. وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار در استفاده از اطلاعات به منظور رسیدن به هدف خاصی در چه حدی است؟

میانگین نمره معلمان در «استاندارد ۴» برابر $9/41$ است که نسبت به استانداردهای سواد اطلاعاتی برای «استاندارد ۴» یعنی نمره ۲۱ در سطح پایین‌تر از متوسط قرار دارد و بیانگر این است که وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان در استفاده از اطلاعات به منظور رسیدن به هدف خاص در حد پایین‌تری قرار دارد.

پرسش ۵. وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله سوار در آگاهی از موارد حقوقی و اقتصادی مربوط به دسترسی و استفاده از اطلاعات در چه حدی است؟ میانگین نمره معلمان در «استاندارد ۵» برابر ۴/۳۶ است که نسبت به استانداردهای سواد اطلاعاتی برای «استاندارد ۵» یعنی نمره ۱۴ در سطح پایین تر از متوسط قرار دارد بیانگر پایین بودن وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان در آگاهی از موارد حقوقی و اقتصادی مربوط به دسترسی و استفاده از اطلاعات است.

فرضیه اصلی. سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله سوار پایین تر از حد متوسط است.

جدول ۲. نتایج آزمون t تک نمونه ای

میانگین	انحراف معیار	مقدار مقایسه = ۸۷	t	درجه آزادی	سطح معناداری
۳۲/۷۴	۵/۷۴۵	-۵۴/۲۵۷	-۱۳۹/۴۴۶	۲۱۷	۰/۰۰۰

طبق نتایج جدول ۲ و با توجه به میانگین ۳۲/۷۴ و نمره کل پرسشنامه که ۸۷ است. بنابراین، مقدار میانگین به دست آمده از نمونه کمتر از حد متوسط نمره پرسشنامه بوده و می توان نتیجه گرفت که این فرضیه مورد تأیید قرار گرفته و میزان سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله سوار پایین تر از حد متوسط است.

فرضیه ۱. بین وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان شهر بيله سوار بر حسب جنسیت تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول ۳. نتایج آزمون t با دو گروه مستقل جهت تعیین اختلاف میانگین وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان بر

حسب جنسیت

جنسیت	تعداد	وضعیت سواد اطلاعاتی	انحراف معیار	اختلاف میانگین	درجه آزادی	سطح معناداری
زن	۹۳	۳۳/۱۳	۴/۹۲۶	۰/۵۱۱	۲۱۶	۰/۱۸۶
مرد	۱۲۵	۳۲/۴۶	۶/۲۸۹	۰/۵۶۳		

برای بررسی تفاوت میانگین وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان در بین زنان و مردان از آزمون t با دو گروه مستقل استفاده شده است. طبق نتایج جدول ۳ و با توجه به اینکه سطح معناداری خطای آزمون برای سطح اطمینان ۰/۹۵ بیشتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین می‌توان گفت که فرضیه اول تأیید نمی‌شود و تفاوت معناداری بین میزان وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان با توجه به جنسیت آن‌ها وجود ندارد.

فرضیه ۲. بین سواد اطلاعاتی معلمان شهر بيله‌سوار بر اساس نوع مدرک تحصیلی تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول ۴. نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه آنوا (anova) جهت تعیین معناداری اختلاف میانگین

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
بین گروهی	۱۸۴۷/۸۰۹	۳	۶۱۵/۹۳۶	۲۴/۸۰۵	۰/۰۰۰
درون گروهی	۵۳۱۳/۸۰۵	۲۱۴	۲۴/۸۳۱		
جمع	۷۱۶۱/۶۱۵	۲۱۷			

برای بررسی تفاوت میانگین سواد اطلاعاتی معلمان شهر بيله‌سوار بر حسب مدرک تحصیلی از آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه استفاده شده است. طبق نتایج جدول ۴ و با توجه به اینکه سطح معناداری خطای آزمون برای سطح اطمینان ۰/۹۵ کمتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین می‌توان گفت که فرضیه دوم تأیید می‌شود و بین میزان سواد اطلاعاتی معلمان شهر بيله‌سوار بر حسب مدرک تحصیلی آن‌ها تفاوت معناداری وجود دارد.

فرضیه ۳. بین سواد اطلاعاتی معلمان شهر بيله‌سوار بر حسب سن تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول ۵. نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه آنوا (anova) جهت تعیین معناداری اختلاف میانگین

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
بین گروهی	۶۶۴/۹۴۶	۱۶	۴۱/۵۵۹	۱/۲۸۶	۰/۲۰۹
درون گروهی	۶۴۹۶/۶۶۹	۲۰۱	۳۲/۳۲۲		
جمع	۷۱۶۱/۶۱۵	۲۱۷			

برای بررسی تفاوت میانگین سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار بر حسب سن از آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه استفاده شده است. طبق نتایج جدول ۵ و با توجه به اینکه سطح معناداری خطای آزمون برای سطح اطمینان ۰/۹۵ بیشتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین می‌توان گفت که فرضیه سوم تأیید نمی‌شود و بین میزان سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار بر حسب سن آن‌ها تفاوت معناداری وجود ندارد.

فرضیه ۴. بین سواد اطلاعاتی معلمان شهر بيله‌سوار بر اساس سابقه کار تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول ۶. نتایج آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه (anova) جهت تعیین معناداری اختلاف میانگین

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
بین گروهی	۳۴۸/۷۰۸	۱۶	۲۱/۷۹۴	۰/۶۴۳	۰/۸۴۶
درون گروهی	۶۸۱۲/۹۰۷	۲۰۱	۳۳/۸۹۵		
جمع	۷۱۶۱/۶۱۵	۲۱۷			

برای بررسی تفاوت میانگین سواد اطلاعاتی معلمان شهر بيله‌سوار بر حسب سابقه کار از آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه استفاده شده است. طبق نتایج جدول ۶ و با توجه به اینکه سطح معناداری خطای آزمون برای سطح اطمینان ۰/۹۵ بیشتر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین فرضیه چهارم تأیید نمی‌شود و بین میزان سواد اطلاعاتی معلمان شهر بيله‌سوار بر حسب سابقه کار آن‌ها تفاوت معناداری وجود ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌ها حاکی از آن است که اکثر معلمان نیروی رسمی سازمان آموزش و پرورش شهرستان بيله سوار را مردان (۵۷/۳۳ درصد) و ۴۲/۶۶ درصد آنان را زنان تشکیل می‌دهند. معلمان نیروی رسمی سازمان آموزش و پرورش شهرستان بيله سوار با مدرک کارشناسی (۷۴ درصد) بیشترین درصد را به خود اختصاص داده‌اند که بیانگر بیشترین آمار و در نتیجه باعث شده سواد اطلاعاتی پایینی داشته باشند؛ فاصله گرفتن از پژوهش و نداشتن مطالعه و تحقیق باعث پایین بودن سواد اطلاعاتی آن‌ها شده است. سپس مدرک کارشناسی ارشد (۱۷ درصد) و سپس کاردانی (۷ درصد) و در نهایت مدرک دکتری (۲ درصد) قرار دارند که مدرک دکتری به دلیل ارتباط بیشتر با مطالعه و قرار گرفتن در محیطی که بیشترین اطلاع از آخرین پیشرفت‌های فناوری‌های اطلاعات را دارند و در نتیجه، سواد اطلاعاتی این قشر بالاتر است.

میانگین سن پاسخ‌دهندگان ۳۵ سال نشان می‌دهد که نیروی انسانی سازمان آموزش و پرورش شهرستان بيله سوار نسبتاً جوان هستند و انتظار کارایی بالا از آن‌ها منطقی است. معلمان با توجه به سابقه کار در سطح مناسبی از تجربه قرار دارند و انتظار می‌رود به امور مختلف کاری برای رفع نیازهای اطلاعاتی دانش‌آموزان مسلط باشند. بر اساس نتایج پژوهش حاضر سواد اطلاعاتی معلمان با مدرک کارشناسی ارشد و دکتری بیشتر از سواد اطلاعاتی کارشناسی و کاردانی است. در پژوهشی، عبداللهی (۱۳۹۳) در مورد سواد اطلاعاتی کتابداران نتایج مشابهی به دست آورده است که گویای بالا بودن سواد اطلاعاتی افراد با مدرک کارشناسی ارشد است؛ که در این صورت انتظار داشتن سواد اطلاعاتی در حد بالا می‌باشد تا با توجه به پیشرفت‌های فناوری اطلاعات و قرار گرفتن در میان انبوه اطلاعات بتوانند اطلاعات مورد نیاز خود را تشخیص دهند و دانش‌آموزان را در این خصوص بهتر پرورش دهند.

با توجه به مسائلی که ذکر شد و با توجه به نتایج به دست آمده از یافته‌های پژوهش، سواد اطلاعاتی معلمان در سطح پایین‌تر از متوسط قرار دارد که این مطلوب نیست. در پژوهش‌های ملکی‌پور (۱۳۹۲)، انگورج تقوی (۱۳۸۷)، صیفوری (۱۳۹۰)، تریون (۲۰۰۹)، سیمز (۲۰۰۱)، کیننگیر (۲۰۰۷) نیز نتایج مشابهی در مورد کتابداران، فرهنگیان و دانشجویان به دست آورده‌اند؛ اما نتایج زاهد بابلان و رجبی (۱۳۹۰)، عبداللهی (۱۳۹۳) و فیضی (۱۳۹۲) گویای بالا بودن سواد اطلاعاتی مواد آزمودنی هستند که نتایج پژوهش حاضر با این چند پژوهش همخوانی ندارد.

نتایج به دست آمده در خصوص استاندارد اول سواد اطلاعاتی نشان داد که سواد اطلاعاتی معلمان در شناخت و ماهیت و وسعت اطلاعات در سطح پایینی قرار دارد. نتایج حاصل از پژوهشی که توسط ملکی‌پور (۱۳۹۲) انجام گرفته است، نشان داد که میزان تشخیص نیاز فرهنگیان به اطلاعات در سطح پایینی قرار دارد که با نتایج این پژوهشی همخوانی دارد و معلمان در شناخت نیازهای اطلاعاتی خود ضعیف هستند؛ اما یافته‌های پژوهش عبداللهی (۱۳۹۳) با این پژوهش همخوانی ندارد که مواد آزمودنی در پژوهش وی در شناخت ماهیت و وسعت نیازهای اطلاعاتی خود در سطح بالایی قرار دارد.

یافته دیگر این پژوهشی در ارتباط با استاندارد دوم سواد اطلاعاتی است که نشان می‌دهد سواد اطلاعاتی معلمان در دسترسی به اطلاعات مورد نیاز و کارا در حد پایین‌تری قرار دارد. یافته‌های سیمنز (۲۰۰۱) با نتایج این پژوهش همخوانی دارد؛ اما یافته‌های ملکی‌پور (۱۳۹۲) با نتایج این پژوهشی همخوانی ندارد و دسترسی به اطلاعات مورد مطالعه در حد مطلوبی قرار دارد.

یافته دیگر در ارتباط با استاندارد سوم سواد اطلاعاتی معلمان در ارزشیابی نقادانه اطلاعات پایین‌تر از حد متوسط است که با نتایج به دست آمده از پژوهش ملکی‌پور (۱۳۹۲) همخوانی دارد؛ اما با نتایج به دست آمده از پژوهش صیفوری (۱۳۹۰) مطابقت ندارد.

نتایج به دست آمده در خصوص استاندارد چهارم سواد اطلاعاتی معلمان که بیانگر استفاده از اطلاعات به منظور رسیدن به هدف خاصی است، در سطح پایین‌تر از حد متوسط قرار دارد که با نتایج به دست آمده از پژوهشی مور^۱ (۲۰۰۶) همخوانی دارد؛ اما با یافته‌های پژوهش عبداللهی (۱۳۹۳) مطابقت ندارد. در نهایت، یافته دیگر در ارتباط با استاندارد پنجم سواد اطلاعاتی معلمان در آگاهی از موارد حقوق، اقتصادی مربوط به دسترسی و استفاده از اطلاعات در حد پایینی قرار دارد که با نتایج پژوهش ملکی‌پور (۱۳۹۲) و صیفوری (۱۳۹۰) همخوانی دارد؛ ولی با یافته‌های پژوهش عبداللهی (۱۳۹۳) مطابقت ندارد.

^۱. Moore

پیشنهادهای

با توجه به نتایج به دست آمده از پژوهش که سواد اطلاعاتی معلمان شهرستان بيله‌سوار در حد پایین‌تر از متوسط قرار دارد و بر حسب پنج استاندارد سواد اطلاعاتی در هر پنج مورد استاندارد سواد اطلاعاتی وضعیت معلمان در سطح پایین‌تری قرار دارد؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود که دوره‌های آموزشی جهت تقویت مهارت‌های سواد اطلاعاتی معلمان برگزار شود تا به بهبود وضعیت سواد اطلاعاتی معلمان کمک کند. برگزاری کارگاه‌های آموزشی در خصوص آموزش مهارت شناخت و ماهیت اطلاعات، دسترسی درست و به هنگام اطلاعات و بررسی نقادانه اطلاعات به دست آمده و همچنین آشنایی با موارد حقوق و اقتصادی منابع می‌تواند مؤثر واقع شود. با توجه به نتایج به دست آمده از میانگین سن، معلمان این شهرستان نسبتاً جوان هستند و انتظار یادگیری و مسلط بودن به مهارت‌های سواد اطلاعاتی بالاست؛ در نتیجه، برای بهبود وضعیت در دسترسی به اطلاعات می‌توانند از شبکه‌های اینترنتی و پایگاه‌های اطلاعاتی بهره‌مند شوند. با توجه به برخی محدودیت‌های زمانی و مکانی این پژوهش در یک شهرستان انجام شده پیشنهاد می‌شود پژوهشگرانی این پژوهشی را در سطح استان و در حوزه‌ها و سازمان‌های دیگر انجام دهند تا به نتایج درست‌تر و دقیق‌تری دست یابند.

سیاسگزاری

از پرسنل سازمان آموزش و پرورش شهرستان بيله‌سوار به خاطر همکاری در پخش پرسشنامه در میان معلمان این سازمان و همچنین از معلمان عزیزی که با این پژوهش همکاری کردند تشکر و قدردانی می‌شود.

منابع

- اسلامیه، فاطمه؛ شریفی، اصغر (۱۳۹۰). ارزیابی استانداردهای سواد اطلاعاتی دانشجویان و رابطه آن با گرایش به یادگیری الکترونیکی. فصلنامه فن‌آوری و ارتباطات در علوم تربیتی، ۲(۲): ۳۵-۵۳.
- اصغرنیا، فاطمه (۱۳۸۸). بررسی وضعیت سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی. دانشگاه علامه طباطبایی. دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی.
- امیری، زهرا (۱۳۸۹). بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهرکرد. ماهنامه الکترونیکی ارتباط علمی، ۱۵(۳).
- انگورج تقوی، معصومه و تفرشی، شکوه (۱۳۸۷). بررسی میزان سواد اطلاعاتی کتابداران کتابخانه‌های عمومی شهر تهران وابسته به نهاد کتابخانه‌های عمومی شهر تهران. فصلنامه دانش‌شناسی، ۱(۳): ۲۹-۳۸.
- بختیازاده، اصغر (۱۳۸۱). بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان سال آخر دوره کارشناسی دانشگاه الزهراء. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی ایران، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی.
- بردستانی، مرضیه (۱۳۸۳). بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز. سمینار آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در کتابخانه‌ها، مراکز اطلاع‌رسانی و موزه‌ها، مشهد ۱ و ۲ خرداد ۱۳۸۳ (مجموعه مقالات) به کوشش رحمت‌الله فتاحی؛ با همکاری محمدحسین دیانی... (و دیگران)، مشهد: سازمان- کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ص. ۴۹۴-۴۷۹.
- خالقی، نرگس؛ سیامک، مرضیه (۱۳۸۹). آموزش مهارت‌های سواد اطلاعاتی. تهران: کتابدار، دانشگاه قم.
- زاهدبابلان، عادل؛ رجبی، سوران (۱۳۹۰). بررسی وضعیت سواد اطلاعاتی دانشجویان. نشریه علمی پژوهشی فناوری آموزش، ۵(۴): ۳۰۹-۳۱۷.
- زمانی، بی‌بی‌عشرت (۱۳۸۲). استانداردهای سواد اطلاعاتی. علوم اطلاع‌رسانی، ۱۹(۱-۲): ۳۴-۴۱.

- سلیمان دهکردی، ثریا (۱۳۸۹). بررسی سواد اطلاعاتی دانش آموزان مراکز پیش دانشگاهی شهر اصفهان و ارائه راهکارهایی جهت بهبود وضعیت آنها. پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه الزهراء، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی.
- شعاری نژاد، علی‌اکبر (۱۳۸۳). فلسفه آموزش و پرورش. تهران: امیرکبیر.
- صیفوری، ویدا (۱۳۹۰). بررسی وضعیت سواد اطلاعاتی دانشجویان سال آخر دوره کارشناسی دانشگاه رازی کرمانشاه. نشریه الکترونیکی سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مراکز اسناد آستان قدس رضوی، ص. ۱-۱۸.
- عباسی، ابوالفضل (۱۳۹۱). بررسی وضعیت سواد اطلاعاتی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحدهای منطقه یک. فصلنامه فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، ۳(۲): ۱۰۵-۱۲۶.
- عبداللهی، معصومه و جوکار، عبدالرسول (۱۳۹۳). بررسی سواد اطلاعاتی کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان فارس. پژوهش‌های اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی، ۲۰(۴): ۷۷۱-۷۸۷.
- عطاران، محمد (۱۳۸۳). فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات، تعلیم و تربیت و آینده آن. تهران: مدرسه.
- فیضی، زهرا (۱۳۹۲). وضعیت سواد اطلاعاتی دبیران دبیرستان‌های عادی و هوشمند مقطع دوم متوسطه شهر کاشان. فصلنامه نظام‌ها و خدمات اطلاعاتی، ۳(۱): ۹۱-۱۰۲.
- قاسمی، علی حسین؛ دیانی، محمدحسین؛ داورپناه، محمدرضا؛ شعبانی‌ورکی، بختیار (۱۳۸۶). هنجاریابی استانداردهای قابلیت‌های سواد اطلاعاتی (ای‌سی‌آرال) برای جامعه دانشگاهی ایران. مطالعات تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه فردوسی، ۸(۳): ۷۵-۹۸.
- ملکی‌پور، احمد (۱۳۹۲). بررسی وضعیت سواد اطلاعاتی در بین فرهنگیان شهرستان دهلران. مجله دانشگاهی یادگیری الکترونیکی، ۴(۳): ۱-۹.
- نظری، مریم (۱۳۸۴). سواد اطلاعاتی. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران.
- نظری‌پور، شمس (۱۳۹۴). بررسی وضعیت سواد اطلاعاتی معلم‌های دوره اول متوسطه شهرستان الشتر ۹۴-۱۳۹۳. کنفرانس ملی آینده پژوهی علوم انسانی و توسعه، ص. ۱-۲۹.

References

- Kim, S.U., & Shumaker, D. (2015). Student, librarian, and instructor perceptions of information literacy instruction and skills in a first year experience program: A case study. *The Journal of Academic Librarianship*, 41(4), 449-456.
- Kong, S.C. (2009). Collaboration between school and parents to foster information literacy: Earning in the information society. *Computers & Education*, 52 (2), 275-282.
- Mader, S. (2012). Transforming students into scholars: Creating MIL competencies through communicating research. *International Conference on Media and Information Literacy for Knowledge Societies*, Moscow, Russian Federation.
- Mirtu, E. (2003). *A national plan for improving staff development*. Retrieved February 10, 2016, from <http://www.nsd.org/library/nsdc.plan.html>
- Moore, E. B. (2006). *The impact of library information literacy instruction on the subsequent academic performance of community college students in online courses*. University of the Pacific, Stockton.
- Seamans, N.H. (2001). *Information literacy: A study of freshman students perceptions, with recommendations*. Ph.D dissertation, Virginia Polytechnic Institute State University.
- Storksdieck, M. (2016). Critical information literacy as core skill for lifelong STEM learning in the 21st century: reflections on the desirability and feasibility for widespread science media education. *Cultural Studies of Science Education*, 11 (1), 167-182.
- Sun, P. (2002). Information literacy in Chinese higher education. *Library Trends*, 51(2), 210- 217.
- Thirion, P. (2009). Information literacy in students entering higher education in the French speaking community of Belgium: Lessons learned from an evaluation. *IFLA Journal*, 35(2), 152-170.
- Tuamsuk, K. (2013). Information literacy instruction in Thai higher education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 73, 145-150.
- Xu, A., & Chen, G. (2016). A study on the effects of teachers' information literacy on information technology integrated instruction and teaching effectiveness. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 12(2), 335-346.